

21) Vládny návrh zákona o reforme súdnictva

Reforma súdnictva

Zámer opatrenia:

Cieľom navrhovanej právnej úpravy je vykonať súčasne navrhované ústavné zmeny a naplniť programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky, a to v týchto smeroch:

- reformovať zloženie Súdnej rady Slovenskej republiky,
- zaviesť previerky majetkových pomerov sudcov a sudcovskej spôsobilosti,
- reformovať proces ustanovenia sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky,
- vykonať zmenu pravidiel konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky,
- zaviesť vekový cenzus pre zánik funkcie sudcu všeobecného súdu a sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky a upraviť status sudcov všeobecných súdov,
- zriadiť Najvyšší správny súd Slovenskej republiky a v nadväznosti na to nanovo nastaviť právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky,
- nahradiť inštitút justičného čakateľa odbornou justičnou stážou,
- zrušiť odmeny sudcov a prokurátorov a časovo obmedziť prijímanie príplatku k nemocenskému.

Obsah opatrenia:

Návrh zákona sa zameriava na:

- právnú úpravu regionálneho princípu volieb členov súdnej rady sudcami, zavedenie nesudcovského prvku v prípade členov súdnej rady nominovaných výkonnou mocou (prezident, vláda) a zákonodarnou mocou, odmeňovanie členov súdnej rady, ktorí nie sú sudcami, na úpravu podmienok voľby do medzinárodných súdnych inštitúcií a na verejné vypočutie kandidátov na členov súdnej rady volených parlamentom,
- rozšírenie pôsobnosti súdnej rady o konanie vo veciach majetkových pomerov sudcov,
- reaguje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 21/2014 a umožňuje súdnej rade vykonávať aktívny dohľad nad spĺňaním predpokladov sudcovskej spôsobilosti vlastným autonómnym konaním a preverovaním bez podstatnej ingerencie iného orgánu verejnej moci,
- dochádza k ukotveniu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) v sústave súdov vrátane určenia jeho sídla a obvodu, úprave jeho vnútornej organizácie (plénum, kolégiá, senáty) a pôsobnosti, úprave jeho správy (Kancelária Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky), postavenia a odmeňovania jeho sudcov, funkcionárov a štátnych zamestnancov, výberu jeho sudcov a štátnych zamestnancov, ako aj ďalších súvisiacich otázok, ktorých vyriešenie je potrebné pre nastavenie rovnocenného postavenia oboch najvyšších súdov,
- návrh zákona sa podrobnejšie venuje výberu sudcov ústavného súdu vrátane úpravy bezúhonnosti, konaniu pred ústavným súdom a úprave súvisiacej s presunom jeho častí právomoci na najvyšší správny súd,
- návrh zákona reaguje na vedenie vekového cenzu sudcov všeobecných súdov a ústavného súdu, zrušenie súhlasu ústavného súdu so vzatím do väzby, zrušenie rozhodovacej imunity sudcov, rozšírenie možnosti pre obsadzovanie členov hodnotiacich komisií emeritnými sudcami, ako aj úpravu podmienok nároku na odchodné v prípade trestne stíhaných sudcov,
- novú úpravu preverovania majetkových pomerov sudcov a sudcovskej spôsobilosti,
- problematiku odmien a vybranému nároku sociálneho zabezpečenia sudcov a prokurátorov, ktorým je príplatok k nemocenskému,
- nahrádza doterajší inštitút prípravy justičného čakateľa novým inštitútom, ktorým je odborná justičná stáž.

Názory proponentov:

- ▣ zvýšenie dôvery v právny štát a spravodlivosť
- ▣ spustenie procesu očisty justície

Názory oponentov:

- ▣ negatívne vplyvy na rozpočet verejnej správy, ktoré zakladá zriadenie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky možno očakávať, že negatívne vplyvy na rozpočet verejnej správy bude zakladat' aj nová agenda Súdnej rady Slovenskej republiky a odmeňovanie členov Súdnej rady Slovenskej republiky, ktorí nie sú sudcami

Primárny zdroj: Zákon (č. 423/2020) o reforme súdnictva

<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=7896>

Stav opatrenia v legislatívnom procese: Zákon vyšiel v zbierke Zákonov 29.12.2020; účinnosť od: 01.01.2021

Navrhovateľ: vláda (Ministerstvo spravodlivosti SR)
